

ZDRUŽIMO ZNANJE ZA VEČJO VARNOST

Bojan Ušeničnik

V Republiki Sloveniji bomo morali zaradi sprememb v političnem in gospodarskem sistemu ter spremenjenih razmer v Jugoslaviji in v svetu na novo opredeliti zasnovo nacionalne varnosti. Z njenim uveljavljanjem naj bi učinkovito zavarovali suverenost, ozemeljsko celovitost in druge vrednote. Prispevali bi tudi k trajnemu ravnovesju v naravi in družbi ter k osebni in premoženjski varnosti prebivalcev.

Že ob površnem pregledu posledic naravnih in drugih nesreč lahko poleg dobrih rešitev opazimo tudi mnoge pomanjkljivosti dosedanjega varstva, še zlasti v zvezi z načrtovanjem fizičnega razvoja določenih območij in s posegi v okolje. Natančnejše analize nesreč, tudi lanskoletne vodne ujme, razkrivajo dejstvo, da tudi pri mnogih novejših razvojnih projektih analize ogroženosti niso bile upoštevane. Ne pozabimo, da pri nas naravne nesreče vzamejo vsako leto v povprečju od 1,5 do 3 odstotke družbenega proizvoda, večje nesreče pa tudi več; na primer lanska vodna ujma je zahtevala 20 odstotkov družbenega proizvoda. Urad Združenih narodov za pomoč ob nesrečah (UNDRO) torej upravičeno opozarja, da moramo gledati na problem nesreč kot na problem ekonomskega razvoja. Ta razvoj pa je treba reševati sistematično z združeno akcijo, začevši z nacionalnim planiranjem, ki seveda mora temeljiti na treh znanih ugotovitvah: da pomenijo nesreče za večino ogroženih dežel največjo oviro razvoja, da lahko večino nesreč preprečimo in da so najosnovnejši preventivni ukrepi tudi najcenejši.

Ob pozitivnih izkušnjah iz varstva pred nesrečami in aktivnejšem odnosu do narave nasploh se pri nas vendarle utrjuje prepričanje, da je le z aktivnim odnosom in ustrezno pripravljenostjo vseh dejavnikov na naravne nesreče mogoče zmanjšati njihovo število in posledice. Oporišča teh organiziranih prizadevanj naj bi bila v znanosti, vzgoji in izobraževanju, načrtovanju, učinkovitem sistemu zaščite, solidarnosti, javnem obveščanju . . . , žal pa njihovo vlogo premalo upoštevamo. Tako slej ko prej ostaja nerešeno vprašanje načrtnega spremljanja naravnih nesreč, nezadostna je raziskovalna dejavnost, nerazvito medsebojno sodelovanje različnih strok, celo pouk o zaščiti in reševanju je postavljen pred šolska vrata. Obstaja nevarnost, da bomo v težnji po čimvečji profesionalizaciji zaščite pozabili na možnosti samoorganiziranja ljudi in ohranili togo polvojaško organiziranost civilne zaščite.

Ker naj bi na podlagi nove zakonodaje oblikovali poseben sistem zaščite in reševanja, je pred nami zahtevna dolgoročna naloga, h kateri kaže pritegniti najširšo javnost, še posebej pa seveda strokovno. Tako tudi Ujma vabi svoje sodelavce in bralce, da povedo svoje mnenje in dajo predloge za boljše varstvo.